

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

III. Quæ virtutes, quæ vitia sacri Concionatoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

286 *Institutionum Pastoralium*
sacrâ, & cum stolâ, nisi exhortatiu-
cula subinde potiùs futura esset, quàm
concio.

NVM: III.

Virtutes Ecclesiastica, seu sacri Con-
cionatoris.

Quæres ex me fortassis, ut qui
concionandi necdum sis, vel pe-
ritus, vel satis expertus, & ego instru-
ctorem me profitear, quid sentiam
sectandum, aut fugiendum sacro Con-
cionatori; aut quam sit ars, vel me-
thodus sacræ Eloquentiæ: rem petis
sanè difficilem, & prolixam; obsequar
tamen tibi, sed succinctè, & paucis
pro meo instituto & modulo.

Virtus præcipua sacri Concionato-
ris exemplum bonæ vitæ; maximum
vitium, vita improba: hoc Timotheus
monebat Apostolus: *Attende tibi, &*
doctrina: vni verò minùs probo con-
cionatori pro turpi probro idem A-
postolus vertit, *qui alium doces, te ipsum*
non

non doces? qui prædicas non furandum, furaris? rectè vtrumque Sanctus Ambrosius complexus; *Antè vita*, inquit, *quàm doctrina quærenda est; vita enim bona sine doctrinâ habet gratiam: Doctrina verò sine vitâ integritatem non habet.*

Quamobrem si sapias (Sanctum Bernardum loquentem audis) *concham te exhibebis, & non canalem; hic siquidem pœnè simul & recipit, & refundit: illa verò, donec impleatur, expectat; & sic quod superabundat, sine suo damno communicat.*

Deinde mordax acetum aspergit: *Canales multos hodie habemus in Ecclesiâ, Conchas perpaucas; multi enim loqui, quàm audire paratiores, & prompti docere, quod non didicerunt: ne tu sis ex illis; pudor esset & probrum. Igitur quod S. Hieronymus grauitè monet: Non confundant sermones tuos opera tua, ne cùm in Ecclesiâ loqueris, tacitus quilibet respondeat: cur igitur hæc, quæ dicis, ipse non facis? Cæsar, vt militem ad pugnam prouocaret, non mittebat, sed*

præ-

præibat hâc voce verè Imperatoriâ,
*veni huc miles, non illâ ignauâ, vade
 illuc.* Ioannes Baptista prædicabat pe-
 nitentiam; vociferabatur ille non lin-
 guâ magis, quàm manu: Christus fa-
 ciebat, & docebat: Paulus egregius
 ille Cõncionator tonabat ore, mori-
 bus fulminabat: & alter Paulus Chry-
 sostomus, os quidem habebat aureum,
 sed vitam aurum.

Altera virtus sacri Ecclesiastæ esse
 debet coniunctio cum Deo, & familia-
 ris ad eum recursus, præsertim cum
 paranda, aut habenda est concio. Sis
 vir orationis; hoc monet Sanctus Au-
 gustinus: *Priùs, quàm erigas proferen-
 tem linguam, ad Deum lena animam si-
 tientem; rationes cum Deo pone, volun-
 tatem eius exquire, ab eo dicendarum re-
 rum consilia cape, re bene gestâ ad DEVM
 recurrere, gratias age, coronam appende.*
 Samuelis ea erat vis dicendi, vt ex
 omnibus verbis eius, nihil in terram
 caderet; vnde putas? nimirum no-

ctes,

ctes, diésque ante aram Domini precibus vacabat. Quid verba nisi leuis halitus? Deus est, qui facit ventis pondus, cymbalum tinniens eris, auras, & aures tantùm verberans, nisi diuina vis audientium cor pulset, & moueat: ita sentiebat Isaias, cuius polluta labia Seraphim ad aram ignito calculo purgârat: *Dominus, ait, dedit mihi linguam eruditam, ut sciam sustentare eum, qui lassus est verbo: erigit manè, manè erigit mihi aurem, ut audiam, quasi magistrum.*

Audies & tu: sed vide, vt bene purgatâ conscientia; non enim in maleuolam animam introibit sapientia. Neque verò defunt auctores, qui sentiant piaculum esse, peccati mortalis conscium concionari; quod etsi de peccatore publico, aut valdè irreuenter, & contemptim id agente verum sit; negari tamen non debet, plurimùm in eo statu diuinos fructus concionum impediri. Porrò quædam

N

aliæ

aliæ magis particulares, & propria in
 Ecclestaste sacro virtutes requiruntur
 In primis, animi summa demissio, tum
 quia Deus humilibus dat gratiam, su-
 perbis resistit; tum quia cum diuinum
 quidpiam sit, & sublime ex edito loco
 cæteris tacentibus, & defixis de rebus
 altissimis concionari; nihil facilius
 quam insolescere, & plus nimio elati
 ferri, nisi sancta humilitas intra mo-
 dum contineat. Præterea ardere, &
 alios incendere debet ingens zelus ani-
 marum: Exemplo sit magnus ille
 prædicator Paulus, cuius illa vox: *Ego
 autem libentissimè impendam, & super
 impendar ipse pro animabus vestris: Ti-
 motheum verò ad ardentem zelo con-
 ciones animans: Prædica, inquit, ver-
 bum, insta, opportune, importune; argue,
 obsecra, increpa, in omni patientiâ, & do-
 ctrinâ, vigila, in omnibus labora, opus fuit
 Evangelista, ministerium tuum implere.*
 Verùm huic zelo comes esse debet
 vel maximè Prudentia, vt plus nimio
 arden-

ardentem animum, & verborum vehementiam refrænet; ne imprudenter homines magis, quàm vitia carpas; ne publicè priuata quorundam peccata castiges; ne nimiâ exaggeratione, cæcœque animi impetu rapiare: quo in genere non pauci peccant, qui indiscretâ libertate viros nonnunquam Principes, & Magistratus coram populo, alieno loco, & tempore vulnerant; cùmque nasum emungere volunt, sanguinem eliciunt, graui offensione, & scandalo, fructu nullo. Fateor tamen fortitudine etiam, & constantiâ animi opus esse concionatori, vt difficultates perrumpat; neque se sinat aut minis terreri, aut blanditiis eneruari, néue potentiorum cupiditatibus seruiat; opponat se potiùs fortiter murum pro Domo Dei; canis sit denique, qui latret, sed rabidus non sit: quam rem moderari, & ad trutinam expendere debet magistra illa concionandi Prudentia.